

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Стойка Пенкова)

Ректор:

(проф. д-р Румен Младенов)

Директор:

(проф. д-р Иванка Димитрова-Дюлгерова)

УЧЕБЕН ПЛАН

на специалност «История и география»

редовно обучение

образователно-квалификационна степен «бакалавър»

Учебният план

е утвърден от Академичен съвет с протокол № 21/19.07.2021 г.

приет от Факултетен съвет с протокол № 154/12.07.2021

Влиза в сила за първи курс от учебната 2021/2022 година

Факултет	Философско-исторически факултет/Филиал-Смолян
Професионално направление	1. 3. Педагогика на обучението по...
Специалност	История и география
Образователно-квалификационна степен	бакалавър
Професионална квалификация	Учител по история и география
Форма на обучение	редовна
Продължителност на обучението	4 години / 8 семестъра
Утвърден с протокол на АС	№ 21 / 19.07.2021 г.
Приет с протокол на Факултетен съвет	№ 154 / 12.07.2021 г.
Приет с протокол на Филиален съвет	№ 3 / 01.07.2021 г.
Влиза в сила от:	2021/2022 г. за 1 курс

Анотация

Обучението по специалността „История и география” е базирано върху равнопоставеността на двете направления с цел подготовката на висококвалифицирани, модерни и креативни специалисти с фундаментална подготовка в областта на историческите и географските науки. Подобно интердисциплинарно съчетание предоставя по-богати възможности за реализация и развитие в различни обществени сфери. Завършилите специалността могат да осъществяват научна, методическа, организационна и управленска дейност в системата на образованието и културата, да работят в различни сфери на обществено-икономическия живот, които изискват висше хуманитарно образование.

Учебният план създава рамка за решаване на следните приоритетни задачи:

- Придобиване на широкопрофилна, специализирана и интердисциплинарна подготовка на студентите от специалността и на компетентности за изпълнение на професионалната дейност съобразно стандартите в националната квалификационна рамка и изискванията към бъдещите учители в прогимназиалния етап на основното образование.
- Развитие на личностни компетентности, даващи възможности за адаптация към динамиката в професионално-образователната сфера и за конструктивни, творчески действия и взаимодействия в реални педагогически условия; формиране на ключови компетентности, гарантиращи качеството на образователния продукт, личностната и професионалната реализация.

Курсът на обучение дава познания по основните дисциплини в областта на историческото и географското знание – българска, балканска и световна история, архивистка, археология и музеология; геоморфология и картография, климатология и хидрология, социално-икономическа и регионална география, география на България, Европа и континентите. Учебният план е насочен в три направления – история, география и методически блок, като се поддържа необходимият баланс между основната широкопрофилна подготовка и специфичните знания. В хода на следването са предвидени учебни екскурзии и летни експедиции за теренна работа. Намерено е оптимално съотношение между теоретичната и практическата подготовка, което дава възможност да се реализира качествено обучение на студентите и осигурява условия за последващото им развитие като конкурентноспособни специалисти на европейско ниво.

Завършилите специалност „История и география” се нареждат на 6-то образователно и квалификационно ниво според Европейската квалификационна рамка (ЕКР), подниво 6Б според Националната квалификационна рамка (НКР). Според националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД) се включват в клас 2 – Аналитични специалисти, подклас 23 – Преподаватели и регламентираните съответни групи и единични групи.

Специфични изисквания за прием

Първи вариант: От кандидатстудентските изпити – един по избор от оценките по следните изпити: Български език, или История на България, или География на България, или Математика.

Втори вариант: Оценка от държавен зрелостен изпит – една по избор от следните оценки: Български език и литература, или История и цивилизация, или География и икономика, или Математика, или Предметен цикъл "Философия"

Балът се формира от ушесторената оценка от състезателния изпит или оценката от ДЗИ.

Ред за признаване на предходно обучение

Първи вариант: Признаване на кредити на база представени документи (академична справка или диплома от предишно обучение) от друго ВУ.

Втори вариант: Признаване на кредити въз основа на представяне на официално издадени международни дипломи и сертификати за предхождащо обучение с пълно описание на наименованието на учебните дисциплини, хорариума и броя ECTS кредити.

Квалификационни изисквания и правила за квалификация

За придобиване на квалификацията са необходими **250** кредита, от тях **215** кредита от задължителни дисциплини (90 кредита от историческите дисциплини; 72 кредита от географските дисциплини; 47 кредита от психологически, педагогически, методически и частно-дидактически дисциплини; 6 кредита от теренни практики), **21** кредита от избираеми дисциплини, **4** кредита от факултативни дисциплини и **10** за държавни изпити.

Профил на специалността

Учебният план включва **67** дисциплини, от които 55 завършват с изпит, а 12 с текуща оценка.

Основните тематични направления за завършване на базовия модул включват придобиване на фундаментални познания в областта на историята и географията – световна история, история на България, география на света и България и др.

По време на обучението си в специализирания модул, студентите придобиват специфични знания, практически умения и компетенции в областта на архивистиката, музеологията, историографията, политическата география, регионалистиката, психологията, педагогиката, методика на обучението по история и география и др.

Основни резултати от обучението

Очакваните резултати от обучението са свързани с овладяването и развитието на всички знания, умения и компетентности, необходими за придобиване на професионална квалификация и „*учител по история и география*“, а именно:

Знания:

- в предметна област „История“: притежават задълбочени знания за цялостното цивилизационно и историческо развитие на България, Балканите, Европа и света от Древността до наши дни, както и за неговите особености както през отделните исторически периоди, така и

в отделните региони и държави; познават основни научни концепции и теории, обясняващи единството и многообразието на историческия процес, както и спецификата на интерпретациите на миналото от страна на различни школи и направления на историческата наука; владеят свободно основния категориален апарат на историческата наука; предлагат собствени идеи и подходи при обсъждане на различни въпроси, свързани с общите исторически процеси и конкретноисторически факти.

- *в предметна област „География“:* дефинират, разпознават, сравняват и групират географски обекти и процеси и явления на различните нива; описват, разпознават и прилагат методи на изследване в географията в съответствие със спецификата на изследвания обект; задълбочени знания по природна и икономическа география.

- *в предметната област „Методика на обучението по...“:* разпознават предпочитания в стила на учене както на дадена аудитория, така и в индивидуален план; идентифицират образователни и възпитателни потребности на учениците; познават нормативната документация за средното образование при планиране, организация и провеждане на процес на обучение по история и география; познават и прилагат методи за планиране на образователния процес и разработване на различни образователни материали и свързват цели с процеса на обучение и очакваните резултати; разпознават, оценяват и избират разнообразни форми и средства за контрол и оценяване на постиженията на учениците и резултатите от учебния процес в съответствие с целите на обучението по история и география.

Умения:

- *в предметна област „История“:* установяват, аргументират и оценяват причинно-следствени връзки между исторически явления и процеси; разбират, критично анализират и интерпретират историческите факти и събития чрез осмислянето им в цивилизационни, културни, типологически и структурни контексти; познават, владеят и прилагат възможностите на анализа на историческите извори на основата на съвременни методи и подходи – сравнително-исторически, системно-структурен, мултиперспективен, мултикултурен и др.; представят информация, идеи и проблеми както пред специализирана, така и на неспециализирана аудитория; притежават способност за самостоятелно усвояване на нови изследователски методи и прилагат получените базови знания в научно-изследователска, експертно-аналитична, културно-просветна и организационно-управленска дейност.

- *в предметна област „География“:* установяват, аргументират и оценяват връзки и взаимоотношения в системата “човек-природа-общество“; анализират и оценяват хипотези и теории за произход и еволюция на живота; прилагат таксономични системи при групиране и аргументиране на таксономична принадлежност на географски обекти; умения за разчитане на географски карти и картографиране; умения за многокомпонентен анализ на природни и социално-икономически фактори и процеси.

- *в предметната област „Методика на обучението по...“:* прилагат разнообразни образователни стратегии, методи и техники за преподаване, обучение, учене и мотивиране на учениците в хода на процеса на обучение по история и география; оценяват по критерии качествата и адекватността на образователни и учебни материали, разработени за целите на обучението по история и география; самостоятелно придобиват с помощта на информационните технологии и използват в практическата дейност нови знания и умения при реализиране на задачи, свързани с иновационна образователна политика; притежават способност да осъществяват професионално и личностно самообразование и да проектират последващо кариерно развитие.

Компетентности:

- **компетентности за преподаване** - студентите ще могат да планират и реализират своята професионална дейност, базирайки се на професионално-педагогическата подготовка в областта на дидактиката, методиката на обучението по преподаването в прогимназиалния и гимназиалния етап на основното образование учебни предмети, прилагането на ИКТ в обучението и да включват необходимите знания, умения и отношения за организиране на

процеса на обучение, осъществяване на преподаването и подпомагане на ученето и постигането на успешни резултати в овладяването на учебното съдържание.

► **компетентности за взаимоотношения с учениците** - студентите ще могат ефективно да общуват с учениците както в процеса на преподаване на учебното съдържание, така и в ситуации, свързани с личностното им развитие и междуличностните взаимоотношения в ученическата общност, в контекста на индивидуалния и диференцирания подход.

► **компетентности за взаимоотношения с другите педагогически специалисти** - студентите ще могат да си взаимодействат с учители и други педагогически специалисти за постигане както целите на обучението, така и цели, свързани с личностното развитие на учениците.

► **компетентности за лидерство** - студентите ще могат да поемат ролята на лидер в класната стая, който активно си сътрудничи с учениците и има високи очаквания по отношение на техните учебни постижения. Те ще могат да мотивират учениците да участват активно в образователни дейности, насочени към личностно развитие, да стимулират иновативност и креативност в рамките на педагогическото взаимодействие в класната стая и извън нея, ефективно да подготвят учениците за многобройните житейски предизвикателства.

► **компетентности за работа с родителите и семейната общност** - студентите ще могат ефективно да си взаимодействат с родителите и други представители на семейната общност, като използва различни форми, методи и средства за приобщаването им като партньори на училището и учителя.

► **компетентности за възпитателна работа** - студентите ще могат да подпомагат процеса на личностно развитие на учениците в прогимназиалния и гимназиалния етап на основното образование като индивидуалности и членове на обществото, основавайки се на професионално-педагогическата си подготовка в областта на теорията и методиката на възпитанието.

► **компетентности за работа в мултикултурна и приобщаваща училищна среда** - студентите ще могат ефективно да осъществяват своята професионална дейност в класната стая, като ежедневно реализират компетентностите си в областта на приобщаващото, интеркултурното и гражданското образование.

Основните резултати от обучението гарантират: специализирана академична подготовка; методическа подготовка с професионална насоченост; професионална подготовка със социална насоченост; лична професионална подготовка.

Професионален профил на завършилите

Завършилите специалността бакалаври могат да се реализират успешно в:

- областта на образованието - като преподаватели по история и география, експерти, специалисти в регионалните управления на образованието, консултанти по научно-методически и организационно-управленчески дейности в системата на образованието;
- местни, национални и международни правителствени и неправителствени организации и институции като експерти по география, история и културно-историческото наследство на страната ни;
- институциите на паметта (музеи, архиви и библиотеки) – като специалисти, организатори, уредници и др.;
- печатните и в електронните медии – консултанти по етнически и религиозни въпроси и др.;
- областта на туризма – като организатори, сътрудници, екскурзоводи и др.

Възможности за продължаване на обучението

След придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър” образованието може да продължи: в магистърски програми в професионалното направление; в магистърски програми към други професионални направления с прием на неспециалисти, съобразно Закона за висше образование.

Диаграма на структурата на курсовете с кредити

Легенда:

Аудиторни часове в семестъра: **АО** – общ брой, от тях **Л** – за лекции; **С**– за семинарни (упражнения); **Лб** – за лабораторни упражнения (практикуми).

Извънаудиторни часове в семестъра: **ИО** – общ брой, от тях: **Сп** – за самостоятелна работа/подготовка и др.

К – ECTS кредити; **Фо** – форма на оценяване (*И* – изпит; *ТО* – текуща оценка; *З* – заверка; *П* – продължава следващ семестър).

№	ECTS код	Учебна дисциплина	Аудиторни					Извънаудиторни			Общо О	К	Фо
			АО	Л	С	Лб	Х	ИО	Сп	---			
1-ви семестър													
1		Математическа география и картография	45	30	15			135	135		180	6	И
2		Геоморфология	30	30				150	150		180	6	И
3		Увод в географското познание	45	45				135	135		180	6	И
4		Избираема дисциплина 1 (Блок Б)	30	30	0	0		30	30		60	2	И
5		Увод в историческото познание	30	30	0	0		120	120		150	5	И
6		История на Стария свят – I част	30	30	0	0		60	60		90	3	И
7		Избираема дисциплина 2 (Блок В)	30	30	0	0		30	30		60	2	И
Общо за 1-ви семестър			240	225	15	0	0	660	660	0	900	30	
2-ри семестър													
1		Климатология и хидрология	45	45	0			45	45		90	3	И
2		Почвознание	30	30				60	60		90	3	И
3		Биогеография	30	30				60	60		90	3	И
4		Избираема дисциплина 3 (Блок В)	30	30	0	0		30	30		60	2	И
5		Избираема дисциплина 4 (Блок А)	30	30	0	0		30	30		60	2	И
6		История на Стария свят – II част	45	30	15	0		45	45		90	3	И
7		Тракология	30	30	0	0		60	60		90	3	И
8		История на България (Средновековие) – I част	45	30	15	0		45	45		90	3	И
9		Археология на българските земи	30	30	0	0		60	60		90	3	И
10		География на населението и селищата	45	45	0			45	45		90	3	И
11		Спорт	30	0	0	30		30	30		60	2	П
Общо за 2-ри семестър			390	330	30	30	0	510	510	0	900	30	
Общо за I-ва година			630	555	45	30	0	1170	1170	0	1800	60	
3-ти семестър													
1		Етноконфесионална география	60	45	15			120	120		180	6	И
2		Теренна практика по география	30		0	30		60	60		90	3	ТО
3		Информационни и комуникационни технологии в обучението и работа в дигитална среда	30	0	30	0		60	60		90	3	ТО
4		Педагогика	60	45	15	0		60	60		120	4	И

№	ECTS код	Учебна дисциплина	Аудиторни					Извън-аудиторни			Общо	К	Фо
			АО	Л	С	Лб	Х	ИО	Сп	---			
5		История на България (Средновековие) – II част	45	30	15	0		75	75		120	4	И
6		Средновековна обща история – I част	45	30	15	0		75	75		120	4	И
7		История на Византия	30	30	0	0		90	90		120	4	И
8		Спорт	30	0	0	30		30	30		60	2	ТО
Общо за 3-ти семестър			330	180	90	60	0	570	570	0	900	30	
4-ти семестър													
1		Факултативна дисциплина 1	15	0	15			45	45		60	2	ТО
2		Геоикономика	60	45	15			120	120		180	6	И
3		История на България (XV-XVII в.)	30	30	0	0		60	60		90	3	И
4		Средновековна обща история – II част	45	30	15	0		45	45		90	3	И
5		Средновековна история на Балканския полуостров	15	15	0	0		75	75		90	3	И
6		История на Русия	30	30	0	0		60	60		90	3	И
7		Избираема дисциплина 5 (Блок В)	30	30	0	0		60	60		90	3	И
8		Психология	60	45	15	0		60	60		120	4	И
9		Компетентностен подход и иновации в образованието	45	30	15	0		45	45		90	3	И
Общо за 4-ти семестър			330	255	75	0	0	570	570	0	900	30	
Общо за II-ра година			660	435	165	60	0	1140	1140	0	1800	60	
5-ти семестър													
1		Теренна практика по история	30		0	30		60	60		90	3	ТО
2		Социално-икономическа география на страните	60	45	15			120	120		180	6	И
3		Природна география на континентите	45	30	15			105	105		150	5	И
4		История на България (Възраждане)	45	30	15	0		75	75		120	4	И
5		Нова обща история – I част	45	30	15	0		45	45		90	3	И
6		История на балканските народи (XV-XX в.) – I част	15	15	0	0		75	75		90	3	И
7		Архивистика	30	30	0	0		60	60		90	3	И
8		Избираема дисциплина 6 (блок А)	30	30	0	0		60	60		90	3	И
Общо за 5-ти семестър			300	210	60	30	0	600	600	0	900	30	
6-ти семестър													
1		Методика на обучението по география	60	30	30			60	60		120	4	И
2		Хоспитиране (география)	15				15	45	45		60	2	ТО
3		Природна география на България	45	30	15			75	75		120	4	И
4		Приобщаващо образование	30	30	0			30	30		60	2	И
2		История на България (1878-1944)	45	30	15			75	75		120	4	И

№	ECTS код	Учебна дисциплина	Аудиторни					Извън-аудиторни			Общо	К	Фо
			АО	Л	С	Лб	Х	ИО	Сп	---			
		г.) – I част											
6		Избираема дисциплина 7 (Блок В)	15	15	0			45	45		60	2	И
7		Нова обща история – II част	30	15	15			60	60		90	3	И
8		История на балканските народи (XV-XX в.) – II част	30	15	15			60	60		90	3	И
9		Методика на обучението по история	60	45	15			60	60		120	4	И
10		Хоспитиране (история)	15	0	0		15	45	45		60	2	ТО
Общо за 6-ти семестър			345	210	105	0	30	555	555	0	900	30	
Общо за III-та година			645	420	165	30	30	1155	1155	0	1800	60	
7-ми семестър													
1		География на туризма	45	30	15			105	105		150	5	И
2		История на България (1878-1944 г.) – II част	45	30	15			105	105		150	5	И
3		Съвременна обща история – I част	45	30	15			105	105		150	5	И
4		Избираема дисциплина 8 (Блок В)	30	30	0			30	30		60	2	И
5		Историография	30	30	0			60	60		90	3	И
6		Обществена география на България	30	30	0			90	90		120	4	И
7		Текуща педагогическа практика (история)	30	0	0	30		60	60		90	3	ТО
8		Текуща педагогическа практика (география)	30	0	0	30		60	60		90	3	ТО
Общо за 7-ми семестър			285	180	45	60	0	615	615	0	900	30	
8-ми семестър													
1		Културна и политическа география	30	30	0			150	150		180	6	И
2		Стажантска практика (география)	45	0	0	45		105	105		150	5	ТО
3		Стажантска практика (история)	45	0	0	45		75	75		120	4	ТО
4		Съвременна българска история	45	30	15			105	105		150	5	И
5		Съвременна обща история – II част	45	30	15			105	105		150	5	И
6		Факултативна дисциплина 2	15	15	0			45	45		60	2	ТО
7		Избираема дисциплина 9 (Блок В)	30	30	0			60	60		90	3	И
Общо за 8-ми семестър			255	135	30	90	0	645	645	0	900	30	
Общо за IV-та година			540	315	75	150	0	1260	1260	0	1800	60	
Форма на дипломиране:													
Държавен изпит по специалността или защита на дипломна работа													
								300	300		300	10	
Интегриран практико-приложен държавен изпит (география)													
								60	60		60	2	
Интегриран практико-приложен държавен изпит (история)													
								60	60		60	2	

№	ECTS код	Учебна дисциплина	Аудиторни					Извън-аудиторни			Общо	К	Фо
			АО	Л	С	Лб	Х	ИО	Сп	---			
		Писмен държавен изпит по география						90	90		90	3	
		Писмен държавен изпит по история						90	90		90	3	
		Общо за целия курс на обучение:	2475	1725	450	270	30	5025	5025	0	7500	250	
		Общ брой кредити:	250										

Забележка: Списъкът с предлаганите избираеми и факултативни дисциплини е Приложение към учебния план и е неделима негова част. Списъкът може да се актуализира всяка учебна година с решение на ФС.

Правила за изпитите, оценяване и поставяне на оценки

Формите за контрол и оценяване на студентските постижения в хода на обучението им се извършва чрез писмени и устни изпити, текущи оценки, реферати и курсови работи по съответни дисциплини.

Изисквания за завършване

Обучението в образователно-квалификационна степен „бакалавър” по специалността „История и география” завършва, в съответствие с държавните изисквания за придобиване на висше образование, с:

- интегриран парктико-приложен изпит по история;
- интегриран парктико-приложен изпит по география;
- писмен държавен изпит по история или защита на дипломна работа по история;
- писмен държавен изпит по география или защита на дипломна работа по география.

Координатор

Координатор на специалността:

доц. д-р Мариана Ламбова;
служебен телефон: 0301/6 23 39;
e-mail: lambova_ussm@abv.bg

Ръководител на катедра „Природо-математически и стопански науки”:

доц. д-р Мариана Ламбова;
служебен телефон: 0301/6-23-39;
e-mail: lambova_ussm@abv.bg

Директор на Филиал-Смолян:

проф. д-р Иванка Димитрова-Дюлгерова